బడా ఫార్మా కంపెనీల సేవలో నయా ఉదారవాద విధానాలు

వలసరాజ్యాల కాలంలో గుత్తాధిపత్యం పెరగడానికి తోడ్పడిన అత్యంత విలువైన వస్తువులు రెండు. ఒకటి బంగారం, రెండవది వెండి. యూరోపియన్ వలసవాదులు అన్ని క్రూరమైన మార్గాలను ఉపయోగించి లాటిన్ అమెరికా నుండి ఆ సంపదను దోచుకున్నారు. దోచుకున్న ఆ సంపద పారిశ్రామిక విప్లవానికి దారితీసింది. సాధారణంగా పెట్టుబడిదారీ యుగంలో వస్తువులు భారీఎత్తున ఉత్పత్తి అయ్యి ప్రపంచవ్యాప్తంగా అమ్ముడవుతాయి. పెట్టుబడిదారీ 'అక్షయపాత్ర', అభివృద్ధి క్రమంలో దాని గుత్తాధిపత్యానికి దారితీసింది, పరిశ్రమ ఉత్పత్తి చేసిన వస్తువు కాదు; దాని 'ఉత్పత్తి ప్రక్రియ'. సామ్రాజ్యవాద వ్యవస్థ అది సాధించుకున్న గుత్తాధిపత్యాన్ని శాశ్వతం చేసుకోడానికి అత్యంత కీలకం ఈ 'ఉత్పత్తి ప్రక్రియ'– అందులోని గోప్యత. ఎప్పుడైతే సాంకేతిక పరిజ్ఞానం అభివృద్ధి చెందిందో, ఎప్పుడైతే ఈ కార్పొరేట్‌లు ఇతర దేశాల్లో పరిశ్రమలను స్థాపించడం ప్రారంభించారో అప్పట్నుంచి వారి అభివృద్ధి ప్రక్రియలకు చెందిన పరిజ్ఞానాన్ని దాచుకోవడం వారికి మరింత కష్టమైంది. దానితో గుత్తాధిపత్యాన్ని, దోపిడీని విస్తరించడం కోసం, ప్రపంచాన్ని కొల్లగొట్టడం కోసం యుద్ధాలను ఆశ్రయించారు. వారి మధ్య ఏర్పడబోయే వివాదాలను పరిష్కరించడానికి అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానాన్ని ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. ఒక్కొక్కటిగా అంతర్జాతీయ సంస్థలు వచ్చాయి. అన్నీ సామ్రాజ్యవాదానికి సేవ చేయడంకోసం, వారి మధ్య వచ్చే వివాదాలను పరిష్కరించడం కోసం, అభివృద్ధిచెందుతున్న దేశాలుగా మారిన అప్పటి వలస దేశాలను దోచుకోవడం కోసం ఏర్పడ్డవే. సమాచార సాంకేతిక వ్యవస్థలో వచ్చిన పెనుమార్పుల నేపథ్యంలో తమ గుత్తాధిపత్యానికి ఆయువుపట్టు అయిన సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని, ఉత్పత్తి పద్ధతులను ఇంకెంతమాత్రం దాచుకోవడం సాధ్యంకాదని వారికి అర్థమైంది. ఇది జరగాలంటే వారికి అంతర్జాతీయ చట్టాలు కావాలి. వాటికి దేశాలు కట్టుబడి ఉండేట్లు చేసే వ్యవస్థ కావాలి. ఆ చట్టాలే పేటెంట్ చట్టాలు(మేధో), ఆ వ్యవస్థే నయా ఉదారవాద ప్రపంచీకరణ. శతాబ్దాల తరబడి వివిధ సమూహాలు, వివిధ సమాజాలు సాగించిన సమష్టి ప్రయత్నాల ద్వారా, కృషి ద్వారా రూపొందిన ఈ 'జ్ఞానం' మేధోసంపత్తి హక్కుల, పేటెంట్ హక్కుల రూపంలోప్రైవేటుశక్తుల చేతుల్లోకి వెళుతుంది. పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థకు ఈ 'మేధో సంపద', వస్తువు యొక్క 'ఉత్పత్తి సంక్లిష్టత' ప్రధానం కాదు; దాని అవసరం, దానికి ఎంత మార్కెట్ ఉంది అన్నదే ప్రధానం. ఈ మేధోసంపద సృష్టించిన వస్తువుపై ఎన్ని జీవితాలు, ఎంత తీవ్రంగా ఆధారపడితే అంత 'సంపద'గా మార్చుకోవచ్చు కనుక ఈ చట్టాలు చాలా 'బలం'గా అమలుచేయబడతాయి.

సామ్రాజ్యవాద ఆయుధంగా పేటెంట్లు

పేటెంట్ అనేది యాజమాన్య హక్కు, ఒక రకమైన ఆస్తి హక్కు. ఒక భౌతిక వస్తువు ఒకరికి ఆస్తిగా ఉన్నదంటే అదే వస్తువుని మరొకరు పొందలేరు. కాని 'ఆలోచనలు' భౌతిక వస్తువులు కావు కాబట్టి వాటిని ఎంతమందితో పంచుకున్నా తరగవు. పైగా మానవాళి మొత్తంగా ముందుకెళుతుంది. ఈ 'ఆలోచనల' పై

హక్కు చట్టాలు తేవడంతో అవి అందుబాటులో ఉన్నా కూడా ఉపయోగించలేని స్థితి ఏర్పడుతుంది. అంటే ఇతరులకు వాటి అవసరం ఉన్నా, అవి అందుబాటులోనే ఉన్నా ఈ మేధో చట్టాలు సృష్టించిన కృత్రిమ కొరత వల్ల వాటిని అందరూ వాడుకోలేరు. ఈ చట్టాలు హక్కుదారునికి తాను పేటెంట్ పొందిన ఉత్పత్తి పైన కానీ, ఉత్పత్తి ప్రక్రియ పైన కానీ 20 సంవత్సరాల పూర్తికాలపు హక్కును కల్పించి అత్యంత లాభాలను అందిస్తాయి. అదే సందర్భంలో సామాన్యునికి ప్రాణాలను రక్షించే మందులను సైతం కొనలేని స్థితిని, దేశాలకు తమ సార్వభౌమత్వాన్ని పణంగా పెట్టాల్సిన పరిస్థితినీ సృష్టిస్తాయి.

ఈ గుత్తాధిపత్య పేటెంట్ చట్టాలే పునాదులుగా ఫార్మా వ్యాపార రంగం మొత్తం నిర్మించబడింది. బయోటెక్నాలజీ పరిశ్రమలో పేటెంట్ రక్షణ కారణంగా గుత్తాధిపత్యం, దానివల్ల పొందే విపరీతమైన రాబడులు పాశ్చాత్య పెట్టుబడిదారులను చాలా సంవత్సరాలుగా ఆకర్షిస్తున్నాయి. ఎంజెన్ కంపెనీ ప్రారంభ పెట్టుబడిదారులకు కేవలం 3 సంవత్సరాలలో దాదాపు 100 రెట్ల లాభాలొచ్చాయి. జెనెటెక్ కంపెనీకి (ఇప్పుడు ఇది కోవిడ్ చికిత్సలో ఉపయోగించే టోసిలిజుమాబ్, కాక్టెయిల్ యాంటీబాడీ ఔషధాలను అభివృద్ధి చేసిన రోచే అనుబంధ సంస్థ)ఉన్న పేటెంట్లు వందల మిలియన్ డాలర్లను రాయల్టీగా తెచ్చిపెట్టాయి.

ఔూ మేధోసంపత్తి హక్కుల ు=ఖ్రూ ఒప్పందం రాకముందు ఔషధ ఉత్పత్తులపై పేటెంట్లు ఇవ్వాలా, వద్దా అనే ప్రశ్న ఆయా జాతీయ ప్రభుత్వాల చేతిలోనే ఉండేది. భారతదేశం వంటి కొన్ని దేశాలు గతంలో ఎటువంటి వస్తు (జూతీశీఎబష్) పేటెంట్లను ఇవ్వ లేదు. దాంతో జెనెరిక్ మందుల కంపెనీలకు కొన్ని అత్యవసర ఔషధాలను కాపీ చేసి ఉత్పత్తి చేసే అవకాశం దొరికింది. ప్రజలకు కొంతమేరకు తక్కువ ధరలలో మందులు లభ్యమయ్యాయి. కానీ ఈ జాతీయ చట్టాలను, వాటి ప్రయోజనాలను పక్కనపెట్టి ఔషధ ఉత్పత్తులకు (ాతీశీఎబష్) మరియు ఉత్పత్తి ప్రక్రియ (జూతీశీఎవం) లకు కూడా పేటెంట్లను వర్తించేలా ు=ఖ్రూ ఒప్పందాన్ని ఔూ సభ్యదేశాలపై రుద్దింది. ఈ సభ్యదేశాల 'ఉమ్మడి చట్టాలను' అమలుచేయని దేశాలు కఠినమైన ఆంక్షలు (యఅష్ఱశీఅ), వివాద పరిష్కార 'యంత్రాంగం' ద్వారా ఎదుర్కోవలసి వుంటుంది.

ట్రిప్స్ ఒప్పందం సామ్రాజ్యవాద దేశాలకు అనుకూలంగా చట్టబద్ధమైన అవకాశాలను కలిగించినప్పటికీ, అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాల ప్రజలు చేసిన అనేక పోరాటాలవల్ల దోహా డిక్లరేషన్ ద్వారా ఓ రక్షణ పొందగలిగారు. అదే అత్యవసర లైసెన్సింగ్ విధానం (ఛశీఎజబశ్రీంశీతీ శ్రీఱఛవఅంవ). ఏ దేశమైనా అత్యవసర పరిస్థితులలో పేటెంట్లను పక్కన పెట్టవచ్చు. దీనినే 'ట్రిప్స్ ఫ్లెక్సిబిలిటి' అన్నారు. ఈ చిన్న వెసులుబాటు కూడా అమెరికా ఇష్టానికి విరుద్ధంగా ఉంది కాబట్టి, అభివృద్ధిచెందుతున్న దేశాలను ఎప్పుడూ ట్రిప్స్ ఫ్లెక్సిబిలిటీని ఉపయోగించకుండా బెదిరించడానికి అమెరికా స్పెషల్ 301 నివేదికను రూపొందించడం మొదలుపెట్టింది.

వాస్తవానికి 1970లో పేటెంట్ల చట్టం ప్రారంభమైనప్పటి నుంచి, ఈ అత్యవసర లైసెన్సింగ్ అత్యల్పంగానే వినియోగించబడింది. పేటెంట్స్ చట్టం ప్రవేశపెట్టిన మొదటి నాలుగు దశాబ్దాలలో, భారతదేశం నుంచి ఈ తప్పనిసరి లైసెన్స్ కోసం ఒక్కసారి కూడా దరఖాస్తు చేసుకోలేదు.

1995–2006 మధ్య నమోదైన 80 శాతం కంటే ఎక్కువ ఫార్మాస్యుటికల్, ఫార్మా–కెమికల్, బయో – టెక్నికల్ పేటెంట్ దరఖాస్తులు కేవలం ఆరు దేశాలనుండి – అమెరికా, జపాన్, జర్మనీ, ఫ్రాన్స్, బ్రిటన్ మరియు స్విట్జర్లాండ్– మాత్రమే ఉన్నాయి. అంటే కేవలం 5–6 దేశాల సామ్రాజ్యవాద గుత్తాధిపత్యాన్ని కాపాడటానికి వచ్చినవే ఈ ట్రిప్స్, పేటెంట్ చట్టాలన్నమాట!

పేటెంట్లకు ద్వైపాక్షిక మరియు ప్రాంతీయ ఒప్పందాలు జోడించబడ్డాయి.

ద్వైపాక్షిక పెట్టుబడి ఒప్పందాలు (దీఅశ్రీఖవత్షీశ్రీ ×అజవర్‌ఎవత్ ఎతీమఫ్‌అవం, దీ×ుం), ప్రభుత్వాల మధ్య ఒప్పందాలు, ఇవి మెల్లగా కనుమరుగవుతున్నాయి. సామ్రాజ్యవాద కంపెనీలు, 'పెట్టుబడిదారులు–దేశాల వివాద పరిష్కార (×అజవర్‌శీతీ–ూఖవ ఱఅంజూబ్వ ూవ్‌శ్రీవఎవత్ ఐ.ఎస్.డి.ఎస్) ఒప్పందాల' వైపు మొగ్గుచూపుతున్నాయి. ఇక్కడ పెట్టుబడిదారుడు తన మాతృదేశ మధ్యవర్తిత్వం లేకుండానే నేరుగా మరొక దేశంపై పెత్తనం చేయవచ్చు, దావాలు వేయవచ్చు.

మందుల పేర దాస్య శృంఖలాలలోకి నెట్టబడుతున్న ప్రభుత్వాలు

దీర్ఘకాలిక కాలేయ వ్యాధి అయిన హెపటైటిస్–సి చికిత్సకు గిలియడ్ సైన్సెస్ కంపెనీ (రెమ్‌డెసివి యర్‌ని కూడా ఇదే తయారుచేసింది) సోవాల్డి (సఫోస్బువియర్) అనే ఔషధాన్ని అభివృద్ధి చేసింది. అమెరికాలో ఒక్క మాత్రకు (వి 1,000, నెలకు వి 60,000–80,000 (రూ. నెలకు 42–56 లక్షలు) ఖర్చవుతుంది. (అత్యంత ధనిక దేశమైన అమెరికాలో సగటు నెల జీతం వి2500)పేదదేశాలలో అమ్మకానికి భారతదేశపు జెనెరిక్ మందుల కంపెనీలకు గిలియడ్ సంస్థ లైసెన్స్‌లు ఇచ్చింది. కానీ ఉక్రెయిన్ లాంటి వ ఎ్ధ్యతరహా ఆదాయ దేశాలలో అమ్మడానికి వీలులేదు.

తమ గుత్తాధిపత్య ధరలకు ఈ అత్యవసర లైసెన్సు అడ్డువస్తుంది కనుక నయా ఉదారవాదం ముసుగులో ఉక్రెయిన్ లాంటి దేశాలలో మరో క్రొత్త ఒప్పందాన్ని రుద్దింది. ఈ విధానం ప్రకారం ఆయా దేశాలలో ఏ ఔషధమైనా అది రిజిస్టర్ అయిన తేదీనుంచి 5 ఏళ్ళ వరకు దాని జెనెరిక్ ఔషధాన్ని రిజిస్టరు చేయడానికి వీలులేదు. అంటే ఇతర దేశాలలో ఆ ఔషధం తక్కువ ధరలకు అందుబాటులో ఉన్నా కొనుక్కోవడానికి వీలులేదు. అంటే 5 ఏళ్ళ వరకు గుత్తాధిపత్యం అన్నమాట.

ఉక్రెయిన్‌లో 20 లక్షల మంది హెపటైటిస్–సి తో బాధపడుతున్నారు. సగటు అమెరికా పౌరుడు కూడా కొనలేని ఆ ధరలను ఉక్రెయిన్ భరించలేక ఈజిప్ట్ జెనెరిక్ కంపెనీకి అత్యవసర లైసెన్సు మంజూరు చేసింది. గిలియడ్‌కు ఆ మందుపై ఉక్రెయిన్‌లో పేటెంట్ కూడా లేదు. అయినా స్థానిక కోర్టులలో 80 కోట్ల డాలర్లకు (5600 కోట్ల రూపాయలు) నష్టపరిహారం వేసింది గిలియడ్ సంస్థ. కోర్టులలో సానుకూల స్పందన రాకపోవడంతో అమెరికా – ఉక్రెయిన్ ద్వైపాక్షిక పెట్టుబడి ఒప్పందాల (దీ×ు) కింద వివాద పరిష్కారానికి తెరతీసింది. తప్పని పరిస్థితుల్లో ఉక్రెయిన్ కోర్టుల వెలుపల వివాదాన్ని పరిష్కరించుకోవలసి వచ్చింది.

యుఎస్ సిగరెట్ తయారీదారు ఫిలిప్ మోరిస్ (ఫోర్ స్క్వేర్, మార్ల్ బోరో), సిగరెట్లపై పొగాకు హెచ్చరికలు, సాదా ప్యాకింగ్ వంటి నియమాలు ట్రేడ్ మార్క్‌ల ఉల్లంఘనలే అని, ట్రేడ్ మార్క్‌లు పెట్టుబడులకు సమానమని, ఈ నియమాలు వాటికి విఘాతం కలిగించాయని ఆరోపిస్తూ ఉరుగ్వే, ఆస్ట్రేలియాలపై కే

సులు దాఖలు చేసింది. ఈ సంస్థ రెండు దేశాలలో కూడా ఓడిపోయింది. కానీ రెండు దేశాల ప్రభుత్వాలు కోర్టులలో పోరాడటానికి కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేయవలసి వచ్చింది.

బిగ్ ఫార్మా, పేటెంట్ ఉపసంహరణను ఆస్తి హక్కు లాక్కోవడంగా ప్రచారం చేస్తుంది. కెనడా పేటెంట్ చట్టం ప్రకారం పేటెంట్ పొందిన ఔషధ 'ఉపయోగాన్ని' నిరూపించాలి. ఇందులో విఫలమైన కారణంగా రెండు ఔషధాలపై ఎలీ లిల్లీ కంపెనీ పేటెంట్లను కెనడా రద్దు చేసినప్పుడు -- ఇది తమ ఆస్తి హక్కు ఉల్లంఘనే అనీ, ఔూ ుు=ఖూా ఒప్పందం, చీూఖీూా మేధో సంపత్తి హక్కులు, పేటెంట్ సహకార ఒప్పందం, మేధో సంపత్తి రక్షణ కోసం పారిస్ కన్వెన్షన్ ఒప్పందాలను ఉల్లంఘించారని ఆరోపిస్తూ 50 కోట్ల కెనడా డాలర్ల పరిహారం ఇవ్వాలని ఎలీ లిల్లీ వారు డిమాండ్ చేశారు. ఎలీ ఈ కేసును ఓడిపోయింది. ప్రజల ఉద్యమాలే ఈ తీర్పుకు దారితీసాయి.

కొలంబియా ప్రభుత్వం నోవార్టిస్ తయారుచేసే క్యాన్సర్ ఔషధం, ఇమాటినిబ్ ధరలను తగ్గించాలని ఆదేశించింది. దానిపై నోవార్టిస్ స్విస్-కొలంబియన్ ద్వైపాక్షిక పెట్టుబడుల ఒడంబడిక (దీఖ) వివాదంగా చూపుతానని బెదిరించి 'దారికి' తెచ్చుకుంది.

అబట్ కంపెనీ తన హెచ్ఐవి ఔషధం కలిట్రా (లోపినావిర్/రిటోనావిర్) ధర తగ్గించకుండా వుండడానికి మార్కెట్ నుండి జనరిక్ వెర్షన్లను బ్లాక్ చేయాలని థాయిలాండ్ ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేసింది. థాయ్‌లాండ్‌ను తన కాళ్ళ బేరానికి తెచ్చుకోవడానికి క్యాన్సర్ ఔషధంతో సహా మరో ఆరు అత్యవసర ఔషధాలను నిలిపి వేసింది. ఇందులో 'అలూవియా', వేడిని తట్టుకోగల కొత్త కలిట్రా కూడా ఉంది. థాయ్‌లాండ్ వంటి ఉష్ణమండల దేశానికి ఇది ఎంతో ఉపయోగపడుతుంది. ఎనిమిది సంవత్సరాల లాబీయింగ్ తరువాత, థాయ్ ప్రభుత్వం రెండు యాంటీరెట్రో వైరల్ ఔషధాలు - అబట్ కలిట్రా, మెర్క్ ఎఫావిరెంజ్ లకూ, సనోఫీ - అవెంటిస్ గుండె మందు అయిన క్లోపిడెగ్రెల్‌కు అత్యవసర లైసెన్స్‌లను జారీచేసింది.

థాయ్‌లాండ్ ప్రభుత్వం ఈ లైసెన్సు ఇవ్వకుండా ఉండడానికి అమెరికా, స్విస్ రాయబారుల నుండే కాకుండా థాయ్ ఫార్మాస్యూటికల్ రీసెర్చ్ అండ్ మాన్యుఫ్యాక్చరర్స్ అసోసియేషన్ (ా=వహీూ) నుండి కూడా తీవ్రమైన ఒత్తిడిని ఎదుర్కొంది. ఒక్క కలిట్రాకు అత్యవసర లైసెన్స్ జారీచేయడం వల్లే థాయ్‌లాండ్‌కు సంవత్సరానికి రూ.170 కోట్లు ఆదా అవుతుంది. యుఎస్ ట్రేడ్ రిప్రజెంటిటివ్ ఆఫీస్ (ఖూ=) థాయ్‌లాండ్‌ను తమ '301 నివేదికలో' "వాచ్ లిస్ట్" నుండి "ప్రాధాన్యత వాచ్ లిస్ట్"కు మార్చింది. ఈ 'నివేదిక' గురించి క్రింద చూద్దాం.

మెర్క్ ఎఫావిరెంజ్ ధర వి43 తో పోలిస్తే రాన్ బాక్సీ జనరిక్ ధర సగం వి20. అంటే సంవత్సరానికి అదనంగా 20,000 మంది రోగులకు చికిత్స చేయవచ్చు. అత్యవసర లైసెన్స్ జారీకి ఎంత శక్తి ఉందో ఋజువు చేసేలా మెర్క్, అబట్ రెండూ తమ ధరలను గణనీయంగా తగ్గించాయి.

మెర్క్ బ్రెజిల్ ప్రభుత్వానికి ఎఫావిరెంజ్ ఔషధాన్ని థాయ్ ధరకే విక్రయించడానికి మెర్క్ నిరాకరించడంతో బ్రెజిల్ ప్రభుత్వం కూడా అత్యవసర లైసెన్స్ జారీచేస్తానని ప్రకటించింది. ఎఫావిరెంజ్ ప్రస్తుతం బ్రెజిల్‌లో 75,000 మంది రోగులచే ఉపయోగించబడుతోంది, బ్రెజిల్ ప్రభుత్వానికి సంవత్సరానికి 4.4 కోట్ల డాలర్లు ఖర్చు అవుతుంది.

కథలో మలుపు

థాయ్‌లాండ్ వ్యవహారంతో ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉద్యమాలు తలెత్తడంతో పోయిన ప్రతిష్టను తిరిగి ఎ ్ౕందడానికి అబట్ థాయ్‌లాండ్‌లో మరియు ఇంకో 40 పేద, పేద-మధ్య తరహా దేశాలలో కలిట్రా ధర ను, ఖర్చును సగానికి పైగా తగ్గిస్తానని ప్రకటించింది.

వాస్తవం ఏంటంటే ఈ 40 దేశాలలో చాలా వాటిల్లో కలిట్రా నమోదు చేయబడలేదు, అంటే ఔషధ ం అక్కడ అందుబాటులో ఉండదు. అందుబాటులో లేని మందులకు ధరలు తగ్గించారన్నమాట! డబ్లు ్యటివో చట్టాల ప్రకారం అత్యవసర లైసెన్స్ జారీ చేసే హక్కు థాయ్‌లాండ్ కు ఉన్నప్పటికీ, అందరి ఆరో గ్యాన్ని కాపాడడమే తన భాధ్యతగా తెరపైకి వచ్చిన డబ్ల్యు.హెచ్.వో (అప్పటి అధిపతి) కూడా థాయ్‌లాండ్ చర్యను ఖండించింది. అంతర్జాతీయ సంస్థలని చెప్పుకునే ఈ సంస్థలన్నీ కూడా పెట్టుబడిదారీ దేశాల లా భాల కోసం నయా ఉదారవాద విధానాలను వారి పనుపున అమలు చేయడానికి ఉన్నవే నని ఈ వ్యవ హారం ఋజువు చేస్తుంది.

అమెరికాకు అత్యవసర లైసెన్సులు ఇవ్వడానికి 15 వేర్వేరు చట్టాలే ఉన్నాయి. ఇప్పటివరకు, అత్య వసర లైసెన్స్‌లను అత్యంత తరచుగా ఉపయోగించిన దేశం అదే. దానిపైన ఏ అంతర్జాతీయ సంస్థ నోరు మెదపదు. పైగా ఇది ఇతర దేశాలను ఆంక్షలతో బెదిరిస్తుంది. ఔ.ు.ూ వివిధ దేశాలకు ఎన్ని వెసులుబాట్లు ఇచ్చానని చెప్పినా, 1995 మరియు 2011 మధ్య, 15 ఏళ్ళలో, ప్రపంచవ్యాప్తంగా కేవలం 12 అత్యవస ర లైసెన్స్ లు మాత్రమే మంజూరు చేయబడ్డాయి. అంటే అమెరికా వంటి పెట్టుబడిదారీ దేశాలు బ డా ఫార్మా కంపెనీలు ఎంతగా బెదిరిస్తున్నాయో అర్థం చేసుకోవచ్చు.

అమెరికా స్పెషల్ 301 రిపోర్ట్

1989 సం॥ నుండి అమెరికా చట్టసభల ఆమోదంతో ఒక వార్షిక నివేదిక జారీచేయడం జరుగుతోంది . అదే యూఎస్‌టిఆర్ స్పెషల్ 301 రిపోర్ట్. ప్రపంచంలోని వివిధ దేశాల్లో వుండే మేధో సంపత్తి హ క్కులు, వాటిలో భాగమైన ట్రేడ్ మార్క్‌లు, పేటెంట్‌లు, కాపీ రైట్‌లు, ట్రేడ్ సీక్రెట్‌లు మొదలగు వాటివ లన అమెరికా కంపెనీలు, ఉత్పత్తులు ఏవైనా వాణిజ్యపర అడ్డంకులు ఏఏ దేశాలనుంచి ఎంతగా ఎ దుర్కొంటున్నాయో ఆ దేశాల జాబితాతో ఈ రిపోర్ట్ తయారు చేస్తారు. ఈ జాబితా ఆధారంగా అమెరికా ఏకపక్షంగా ఆ దేశాలమీద వాణిజ్య ఆంక్షలు అమలు చేస్తుంది.

1991 సం॥లో స్పెషల్ 301 రిపోర్ట్‌లో 'నిఘా పెట్టాల్సిన విదేశాల' జాబితాలో మొదటిసారిగా భారతదేశం చేర్చబడింది. ఈ చేరిక ఆధారంగా ఏప్రిల్, 1992 సం.లో భారత దేశానికి వున్న ఉచిత పన్ను ల వెసులుబాటును (ఎబ్ఎ-టతీవవ జూతీఅజఅశ్రీవస్త్రవం) రద్దు చేశారు. ప్రధానంగా ఔషధ పరిశ్రమల ు, కెమికల్సు సంబంధిత ఉత్పత్తులకు ఈ రద్దు అమలైంది. 27 సంవత్సరాలుగా భారతదేశం ఈ 'నిఘా పెట్టాల్సిన దేశాల జాబితా'లో కొనసాగుతోంది. 2012 సం.లో మొట్టమొదటిసారి కంపల్సరీ లైసెన్సును జారీ చేసినప్పటికీ, మళ్ళీ అలా చేసే సాహసానికి పూనుకోలేదు.

2012 సం.లో వాణిజ్యేతర ప్రభుత్వ ప్రజా అవసరాలకోసం కంపల్సరీ లైసెన్స్ జారీ చేసినందుకు గాను, మరో దేశమైన ఇండోనేషియాను 301 'నిఘా జాబితా'లో 2013-2017 సం. వరకు ఉంచారు.

ఏ దేశమైనా తమ ప్రజారోగ్యం పెంపొందించుకోవడానికి సామ్రాజ్యవాద దేశాలకు వ్యతిరేకంగా తమ చట్టపరమైన హక్కును వినియోగించ ప్రయత్నిస్తే ఆ దేశం ఈ స్పెషల్ 301 నివేదికలో చేర్చబడుతుంది. ఈ నివేదికలో పేరు రావడం అంటేనే ఆంక్షలు విధించడం గాను, అనుచిత హెచ్చరిక జారీ చేసినట్టుగాను భావింప బడుతుంది. ప్రతి సంవత్సరం అమెరికా ఈ యు.ఎస్.టి.ఆర్ స్పెషల్ 301 నివేదికను సమీక్షించే సమయం దగ్గరపడే కొద్దీ వివిధ దేశాలు తమ మేధో సంపత్తి హక్కుల చట్టాలలో సవరణలు చేయడమో, కొందరు నకిలీలను జైలు పాలు చేయడమో, అపరాధ రుసుములు పెంచడమో లేక మరోరకమైన చర్యలతో హడావుడి చేస్తూ తాము అమెరికా మేధో సంపత్తి హక్కును గౌరవిస్తున్నామని తమ చిత్తశుద్ధి చాటుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తుంటాయి.

సామ్రాజ్యవాదుల ఆయుధాలుగా ఒడంబడికలు

జాతీయ ఆరోగ్య విధానాలకు సవాళ్ళుగా ఉన్నది ఐ.ఎస్. డి.స్ (ఇన్వెస్టర్- స్టేట్ డిస్ప్యూట్ సెటిల్మెంట్) లోని మేధో సంపద' నియమాలు మాత్రమే కాదు. పబ్లిక్ హెల్త్ ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ ప్రైవేటీకరణను అడ్డుకో ప్రయత్నించిన పోలాండ్ దేశాన్ని బెదిరించడానికి, ఆరోగ్య సమస్యలకు కారకమైన కెమికల్స్‌ను నియంత్రించేందుకు ప్రయత్నించిన కెనడాను నిలువరించడానికి పెట్టుబడి నిబంధనలను వాడుకొన్నారు. ఆయా దేశాల ప్రభుత్వాలు తమ దేశ సరిహద్దులలో పనిచేసే కంపెనీల పనితీరును అదుపుచేసే ప్రయత్నాలను పెట్టుబడిదారులు బి.ఐ.టి (ద్వైపాక్షిక పెట్టుబడుల ఒడంబడిక), ఎఫ్.టి.ఏ (స్వేచ్ఛవాణిజ్య ఒప్పందాలు) వంటి పెట్టుబడిదారీ వివాద పరిష్కార ఒడంబడికలలో పొందుపరచిన హక్కులతో అడ్డుకుంటున్నారు.

పోలాండ్, నెదర్లాండ్ దేశాల ద్వైపాక్షిక పెట్టుబడుల ఒడంబడిక ఆధారంగా 2003 సం.లో యురేకో కంపెనీ, పోలాండ్ మీద ఖచీజ౫=ూూ (యునైటెడ్ నేషన్ కమిషన్ ఆన్ ఇంటర్నేషనల్ ట్రేడ్ లా) ఆర్బిట్రేషన్‌ని లేవనెత్తింది. మార్కెట్ పరిస్థితులు బాగాలేదనే సాకుతో పోలాండ్ ప్రజలకు షేర్ జారీ చేయకుండా వాయిదా వేస్తోందని యురేకో ఆరోపించి 1260 కోట్ల డాలర్ల నష్టపరిహారాన్ని కోరింది. ఎనిమిది సంవత్సరాల సుదీర్ఘ పోరాటం తర్వాత పోలాండ్ 2009 సం॥లో ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీని ప్రైవేటీకరించడం ద్వారా మాత్రమే వివాదాన్ని పరిష్కరించుకుంది.

నెలకు రు.2 .84 లక్షలు ఖరీదు చేసే బేయర్ కంపెనీకి చెందిన లివర్, కిడ్నీ కాన్సర్ మందు, నెక్సవర్ పై 2011 సం.లో కంపల్సరీ లైసెన్స్ విధానంలో అప్లికేషన్ పెట్టి భారత్ కంపెనీ నాట్కో విజయం సాధించింది. కంపల్సరీ లైసెన్స్ కింద నాట్కో , బేయర్‌కు 6 శాతం రాయల్టీ చెల్లిస్తూ కూడా నెలకు రోగులకు అవసరమయ్యే మందులను రు.8,800 లకే అమ్మింది. నెక్సవర్ లైసెన్స్ ప్రపంచంలోనే మొదటి "మార్కెట్ చొరవతో పొందిన కంపల్సరీ లైసెన్స్" గావడంతో అమెరికా నుండి తీవ్ర ఆగ్రహావేశాలను ఎదుర్కోవాల్సి వచ్చింది. అప్పటినుండి కొన్నిఏళ్లుగా సెక్షన్ 84 (మార్కెట్ చొరవతో కంపల్సరీ లైసెన్స్) క్రింద రెండంటే రెండు అప్లికేషన్‌లు మాత్రమే వచ్చాయి. ఒకటి, భారత జనెరిక్ కంపెని బి.డి.ఆర్ ఫార్మా రోజుకు 108 డాలర్లు ఖరీదు చేసే బ్రిస్టల్ మైయర్స్ స్క్విబ్ బ్లడ్ కాన్సర్ మందు దాస్తానిబ్ కోసం అప్లికేషన్ పెట్టింది. రెండు, ఆస్ట్రాజెనెకా డయాబెటిక్ మందు సాక్సగ్లిప్టిన్ కోసం 'లీ ఫార్మా లిమిటెడ్' అప్లికేషన్ పెట్టింది. ఈ రెండింటిని కూడా భారత పేటెంట్ ఆఫీస్ తిరస్కరించింది.

పేటెంట్ మందులకు కంపల్సరీ లైసెన్స్‌లు జారీ చేయడంలో కఠిన వైఖరి అవలంబిస్తామని భారతప్రభుత్వం యూ.ఎస్.టి.ఆర్‌కు వ్యక్తిగతంగా హామీ ఇచ్చిందనే ఆరోపణలు ఉన్నాయి.

ఐ.ఎస్.డి.ఎస్ కు వ్యతిరేకంగా నిరసన గళాలు

ఆస్ట్రేలియా లాంటి అభివృద్ధి చెందిన దేశాలు మొదలుకొని దక్షిణ కొరియా న్యాయమూర్తుల దాకా ఎందరో ఐ.ఎస్.డి.ఎస్‌కు వ్యతిరేకంగా తమ దేశాల సార్వభౌమత్వానికి ప్రమాదకరమని నిరసన గళాలు వినిపించారు.

అమెరికా, యూరోప్ యూనియన్ మధ్య ఐ.ఎస్.డి.ఎస్ కోసం అమెరికా ఒత్తిడి చేయడంతో యూరోప్ యూనియన్ వెనకడుగు వేసింది.

ప్రపంచ వాణిజ్య సంస్థ (డబ్ల్యూ.టిఓ)లో ఐ.ఎస్.డి.ఎస్‌ను చేర్చాలన్న కెనడా, యూరోప్ యూనియన్‌ల ఒత్తిడిని భారతదేశం, బ్రెజిల్, జపాన్, అర్జెంటీనాలు తిరస్కరించాయి.

సౌత్ఆఫ్రికా, ఇండోనేషియాలు ద్వైపాక్షిక పెట్టుబడుల ఒడంబడిక (బి.ఐ.టి)ల నుండి వైదొలగి, జాతీయ పెట్టుబడిదారుల రక్షణ చట్టాలకు మళ్లుతున్నాయి.

“ద్వైపాక్షిక, బహుళపాక్షిక పెట్టుబడి ఒడంబడికలు తీవ్ర పేదరిక సమస్యను పెంచేవిగాను, విదేశీ అప్పులపై న్యాయంగా, సహేతుకంగా చర్చించే అవకాశాలను స్తంభింప చేసేవిగానూ, మూలవాసులు, మైనారిటీలు, దివ్యాంగులు, వృద్ధులు, అరక్షితులైన ఇతర ప్రజల హక్కులను కాలరాసి వారి జీవితాలను అగమ్యగోచరంగా చేసేవిగాను వున్నాయి అనుకోవడంలో న్యాయంఉందని” ఐక్యరాజ్యసమితి నిపుణులు పేర్కొన్నారు.

“ఈ దోపిడీ దొంగల్లాంటి పెట్టుబడిదారులు, సట్టావ్యాపారులు, ట్రాన్స్ (మల్టీ) నేషనల్ కంపెనీల నుండి దేశాలు, ముఖ్యంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలు, వాటి ప్రజలకే రక్షణ కావాలి. అవి పనికివాలిన, విసుగు విరామం లేని అతి ఖరీదైన వ్యాజ్యాలలోకి లాగడానికి ఏ మాత్రం సంకోచించవు. కోట్ల డాలర్లు వ్యాజ్యాల మీద ఖర్చుచేసి వేల కోట్ల డాలర్లు పరిహారంగా పొందుతారు.” అని కూడా వాళ్ళు చెప్పారు.

ఈ మహామహులు ఇంత చెప్పారే గాని వాటి రద్దుకు మాత్రం పిలుపునివ్వలేదు. ద్వైపాక్షిక (బి.ఐ.టి), స్వేచ్ఛా వాణిజ్యా (ఎఫ్.టి.ఏ)లలో సంస్కరణలు కావాలని సూచించారు.

భారతీయ ఫార్మా ఇ బడా ఫార్మా

వస్తువు (ఞతీశీసబష్) మీద పేటెంట్‌లను మినహాయించిన ఇండియన్ పేటెంట్ యాక్ట్, 1970 వల్ల భారత ఔషధ పరిశ్రమ పెరిగింది. కానీ ట్రిప్స్ ఒడంబడిక దానికి ఓ కుదుపునిచ్చింది. దానికి తోడు భారత దేశంలో కంపల్సరీ లైసెన్స్ అప్లికేషన్‌లను తిరస్కరించడం ఒక ధోరణిగా మారడం,స్థానిక జనరిక్ ఔషధ తయారీదారులకు ప్రతికూలంగా మారింది.

ట్రిప్స్ ప్రకారం 2005 సం.లో పేటెంట్ చట్టంలో సవరణలు చేశారు. అయితే ఆ సవరణలలో ఒక నిబంధన చేర్చబడింది. దాని ప్రకారం పేటెంట్ అప్లికేషన్ ఆమోదం పొందేందుకు ముందు కానీ, ఆమోదం పొందాక కానీ ఎవరైనా వ్యతిరేకించవచ్చు. బడా ఫార్మాలు తీవ్రంగా ప్రతిఘటించినప్పటికీ భారత ఫార్మా ఈ సవరణను చేర్చడంలో విజయం సాధించింది.

పేటెంట్ అప్లికేషన్‌ను సమర్పించిన 18 నెలల కాలం పూర్తయిన తర్వాత అది అధికారికంగా ప్రచురణకు నోచుకుంటుంది. దరఖాస్తుదారు తన అప్లికేషన్‌లో ఏమైనా మార్పులు చేసుకోవాలనుకుంటే అవకాశం కల్పించడానికే ఈ కాల వ్యవధి ఇవ్వబడింది. ప్రచురించబడిన తరవాత ఎవరైనా సరే నిర్దిష్ట ప్రాతిపదికల మీద దాన్ని వ్యతిరేకించ వచ్చును. ఈ వ్యతిరేకించడాన్నే 'ఆమోద పూర్వ వ్యతిరేకత' (జూతీవ -స్రత్తీఖుత్ శీజూజూశీంత్‌ఱశీఅ) అంటారు. పేటెంట్‌ను జారీచేసిన తేదీ నుండి 12 నెలల లోపల కూడా వ్యతిరేకించ వచ్చును. దాన్ని 'ఆమోదానంతర వ్యతిరేకత' (జూశీర్-స్రత్తీఖుత్ శీజూజూశీంత్‌ఱశీఅ) అంటారు. ఆమోదం పొందిన తర్వాత వ్యతిరేకించే ప్రక్రియ వలన ఆ పేటెంట్ దారుడు, పేటెంటుతో పాటు అన్ని హక్కులు కోల్పో వచ్చును. ఆమోదానికి ముందు వ్యతిరేకించడం వలన దరఖాస్తుదారుడికి పేటెంట్ రాకుండా అడ్డుపడవచ్చును.

భారత ఔషధ పరిశ్రమలు ఈ నిబంధనలో గల గొప్ప అవకాశాలను గుర్తించాయి. పేటెంట్‌ను వ్యతిరేకించడానికి పలు కారణాలు వుండవచ్చును. ఉదాహరణకు బాస్మతి, వేప, పసుపుపై పేటెంట్‌లను మనం అవి భారతీయ సాంప్రదాయక జ్ఞానంలో భాగమైనవని చెప్పి వ్యతిరేకించడం జరిగింది. అదేవిధంగా పేటెంట్ ఉల్లంఘన దావాల నుండి కాపాడుకోవడానికి కూడా జెనెరిక్ కంపెనీలు ఈ చట్టంలోని 'పేటెంట్ వ్యతిరేకతను' లేవనెత్తుతాయి. ఒక పేటెంట్ ను చెల్లుబాటు కాకుండా చేయడానికి లేదా రద్దు చేయడానికి దాన్ని 'వ్యతిరేకించడ' మనేది మార్గంగా మారింది.

చాలామటుకు పేటెంట్ అప్లికేషన్‌లు పేటెంట్ పొందడానికి ఎటువంటి అర్హత లేనివిగాను, పనికి మాలినవిగాను ఉంటున్నాయి. 1995-2004 మధ్య పది సంవత్సరాల కాలవ్యవధిలో దరఖాస్తు చేసుకొన్న 6000 ఔషధ పేటెంట్ అప్లికేషన్‌లలో 250 మాత్రమే వాస్తవిక ఔషధాలుగా తేలాయి. ఎదో ఒక కెమికల్ కాంపౌండ్ రాకపోతుందా అని కంపెనీలు అప్లికేషన్‌లు వేసాయి. తప్పుడు పేటెంట్ కనుక జారీ అయితే అది న్యాయమైన పోటీని నివారించి, అనవసరమైన గుత్తాధిపత్యాన్ని కట్టబెడుతుంది.

మొట్టమొదటిసారి ఈ 'పేటెంట్ వ్యతిరేకత' రోచె అనే స్విస్ కంపెనీ హెపటైటిస్-బి, హెపటైటిస్-సి ల చికిత్సకు పేటెంట్ చేసిన పెగాసిస్ అనే మందుపై వేయబడింది. ఈ మందు ఇతర వేరియంట్లతో దీనిని పోలిస్తే సమర్థవంతంగా లేదని గుర్తించడం వలన, ఈ నిబంధన ప్రకారం ఆ పేటెంట్ రద్దు చేయబడింది.

కాన్సర్ చికిత్స కోసం నెలకు రు.1లక్ష 25వేల ఖరీదు చేసే గ్లివెక్ అనే మందుపై పేటెంట్ సంపాదించి, గుత్త మార్కెటింగ్ హక్కులను నోవార్టిస్ కంపెనీ నవంబర్, 2003 సం॥లో పొందింది. దీనితో నెలకు రు.6,000లకే దొరికే జనరిక్ మందు లభ్యత ప్రమాదంలో పడింది.

కాన్సర్ పేషెంట్‌ల సహాయ సంస్థ (కాన్సర్ పేషెంట్స్ ఎయిడ్ అసోసియేషన్) ఈ 'పేటెంట్ ఆమోద పూర్వ వ్యతిరేకత' దావా వేయడంతో ఆ పేటెంట్‌తో పాటు, ప్రత్యేక మార్కెటింగ్ హక్కులు కూడా రద్దు చేయబడ్డాయి.

'ఉత్పత్తి ప్రక్రియ' పేటెంట్‌ల నుండి 'ఉత్పత్తి (ప్రాడక్ట్) మీద పేటెంట్'ల విధానంలోకి భారతదేశం మారడం వలన, భారత ఔషధ పరిశ్రమలకూ, బడా ఔషధ పరిశ్రమల మధ్య సాగబోయే దీర్ఘకాల యుద్ధంలో ఈ అవకాశం ప్రధానమైనదిగా మారింది.

ఈ 'వెసులుబాటు' రాక ముందు భారత ప్రభుత్వం (దేశీయ పరిశ్రమల తరఫున) బడా కంపెనీలతో పేటెంట్‌లపై పోరాడాల్సి వచ్చేది. ఈ చట్ట వెసులబాటుతో జాతీయ ఔషధ పరిశ్రమలు బహుళజాతి పరిశ్రమలతో నేరుగా తలపడుతున్నాయి. ఇక్కడ ప్రజల ఆరోగ్యంతో, ఆకాంక్షలతో ఎవ్వరికీ పనిలేదు. ఎవరి లాభాల కోసం వారు తలబడతారన్నమాట.

పేటెంట్ దావాలను వేయడం ప్రధాన ఎత్తుగడగా భారత జనరిక్ ఔషధ పరిశ్రమలు నేడు ముందుకెళ్తున్నాయి.

బెయెర్ కిడ్నీ కాన్సర్ ఔషధం నెక్సవర్ పై కంపల్సరీ లైసెన్స్ పొందిన నాట్కో దాన్ని నెలకు రు.8,800 లకు అమ్ముతోంది. బెయెర్స్ కంపెనీకి 6 శాతం రాయల్టీ చెల్లిస్తోంది. సిప్లా కంపెనీ, కంపల్సరీ లైసెన్సు తీసుకోకుండానే అదే మందుకు జనరిక్ తీసుకు వచ్చి నాట్కో కన్నా తక్కువగా నెలకు రు.6,500కే విడుదల చేసింది, అదేవిధంగా ఆస్ట్రా జెనెకా లంగ్ కాన్సర్ మందు ఇరెస్సా (జెపీటినిబ్) జనరిక్‌ను 60శాతం తక్కువగా రు.4,250 లకే విడుదల చేసింది; అదేవిధంగా 2008 సం.లో విడుదల చేసిన జెనెటిక్ & రోచెల కాన్సర్ చికిత్స మందు టర్సీవ (ఎర్లో టినిబ్) జనరిక్‌ను మూడవవంతు ధరకే అందించింది. వీటన్నింటిలోనూ సిప్లా 'పేటెంట్ ఆమోద వ్యతిరేక' చట్టాల వెసులుబాటు తోనే ముందుకెళ్లింది.

'పేటెంట్ ఆమోద పూర్వ వ్యతిరేకత' ద్వారా ఆస్ట్రా జెనెకా (యు.కే) వారి కొలెస్ట్రాల్ తగ్గించే "క్రెస్టర్"ను టొరెంట్ ఫార్మస్యూటికల్స్ (అహమ్మదాబాద్), ఎలి లిల్లీ (అమెరికా) వారి "సియాలిస్"ను ముంబైకు చెందిన అజంతా ఫార్మా, ఫైజర్ (అమెరికా) వారి యాంటీ ఫంగల్ "వీ ఫెండ్"ను న్యూ ఢిల్లీకి చెందిన రాన్‌బాక్సీ లాబొరేటరీస్ సవాలు చేస్తున్నాయి.

భారతదేశంలో 'పేటెంట్ ఆమోదానంతర వ్యతిరేకత' కేసులలో హెపటైటిస్– సి మందు "పెగసిస్" మీద రోచె కంపెనీ పేటెంట్ ను ముంబైకు చెందిన వాక్‌హర్ట్ (ఓశీఎన్ట్రుథీస్) కంపెనీ, బర్డ్ ఫ్లూ మందు 'ఒసల్ టమివీయర్' మీద గిలియడ్–రోచె లకు సంయుక్తంగా ఇచ్చిన పేటెంట్‌ను ముంబైకు చెందిన మేడి టాబ్ స్పెషలిటీస్, యాంటీ–ఇన్ఫెక్షన్ మందు "వేల్ సైట్" మీద రోచె కు పేటెంట్ ఇవ్వడాన్ని రాన్ బాక్సీలు సవాలు చేశాయి.

ఈ పేటెంట్ యుద్ధం, బహుళజాతి సంస్థల మీద మాత్రమే జరగడం లేదు. వందకోట్లకు పైగా జనాభా గల భారతదేశంలో ఆధిపత్యం కోసం స్వదేశీ కంపెనీలు కూడా ఒకరి మీద ఒకరు దావాలు వేసుకొంటున్నాయి. ఉదా: యాంటీ–బాక్టీరియల్ మందు "నాడిఫ్లక్ససిన్" మీద వాక్ హర్ట్ కంపెనీ పేటెంట్ అప్లికేషన్‌ను సిప్లా, హెటెరోలు వ్యతిరేకించాయి. భారత దేశానికి చెందిన ప్రముఖ ఫార్మాస్యూటికల్ కంపెనీలు రాన్ బాక్సీ లాబొరేటరీస్, సిప్లాలు దాదాపు 70 పేటెంట్ వ్యతిరేక దావాలు వేశాయి (రాన్ బాక్సీ–55, సిప్లా–15). వాటిలో కొన్ని పరస్పరం వ్యతిరేకంగాను, కొన్ని ఇతర స్వదేశీ కంపెనీలకు వ్యతిరేకంగాను వున్నాయి.

అమెరికాలోని బడా ఫార్మా కంపెనీల అనుకూల పేటెంట్ వ్యవస్థ స్వల్పమైన మార్పులను కూడా పేటెంట్ చేసుకొనే అవకాశం కల్పిస్తోంది. దీన్నే నిత్య హరితం (ఎవర్ గ్రీనింగ్) అంటారు. ఇది పశ్చిమ దేశాల్లో సాధారణం. కానీ భారతదేశం పేటెంట్ చట్టాలు నూతన లక్షణాల ఆవిష్కరణలకు మాత్రమే అనుమతిస్తారు. ఇది శాస్త్రవిజ్ఞాన అభివృద్ధికి తోడ్పడడమే కాక, వినియోగదారుడు – ఆవిష్కర్తల ప్రయోజనాల మధ్య సమతూకాన్ని కాపాడుతుంది.

కాన్సర్ మందు అయిన "జేఫీటినిబ్" కు పేటెంట్ నిరాకరించబడడం వలన, దాని సహ ఉత్పత్తి అయిన ఈర్లోటినిబ్ పేటెంట్‌ను కూడా, 'పేటెంట్ ఆమోదనంతర వ్యతిరేకత' ద్వారా రద్దు చేయవచ్చు. జనరిక్ ఫార్మా కంపెనీలను దెబ్బతీయడానికి, బడా ఫార్మా కంపెనీలు అన్ని ప్రయత్నాలు చేస్తుండగానే వాటికి మరో సమస్య ఎదురైంది. అభివృద్ధి చెందిన దేశాల్లోని డాక్టర్‌లు, ఇన్సూరెన్సు కంపెనీలు, కార్పొరేట్ ఆసుపత్రులు తమ లాభాలు పెంచుకోవడానికి జనరిక్ మందుల వైపు ఎక్కువగా మళ్లుతున్నారు. 2018 సం॥లో అమెరికాలో రాసిన మందులలో 89 శాతం జనరిక్ మందులే ఉన్నాయని అంచనా వేశారు. 2017 సం॥లో జనరిక్ మందుల వల్ల 265 బిలియన్ డాలర్‌లు (రు.18 లక్షలకోట్లు) ఆదా అయ్యింది. అమెరికాలో ప్రధాన ప్రజారోగ్య వ్యవస్థలైన మెడికేర్ 8270 కోట్ల డాలర్లు, మెడిక్ ఎయిడ్ 4060 కోట్ల డాలర్లు పొదుపు చేసుకోగలిగాయి. మెడికేర్ లో నమోదయ్యే ప్రతి వ్యక్తిమీద 1952 డాలర్లు, మెడిక్ ఎయిడ్‌లోనైతే 568 డాలర్లు సగటున పొదుపు చేయ బడుతోంది.

ఈ ధోరణి భారీ ఏకీకరణలకు దారి తీస్తోంది. ఈ ఏకీకరణలకు చోదకశక్తిగా జనరిక్ కంపెనీల చౌకధరలు పనిచేస్తున్నాయి. ఈ ఏకీకరణల ద్వారా ఏర్పడే అత్యంత భారీసంస్థల ద్వారా తక్కువ ధరలకు ఇస్తూనే ఎక్కువ లాభాలు ఆర్జించడం వీరికి సాధ్యపడుతుంది. వీలుపడే ఆర్థికవ్యవస్థ నుండి ఈ లాభం పొందుతున్నారు. తద్వారా జెనెరిక్ కంపెనీల బెడద వదులుతుంది. ఈ ఏకీకరణలతో 10 కోట్ల డాలర్ల నుండి 100 కోట్ల డాలర్ల వరకు మిగులు సాధ్యపడుతుందని అంచనా.

ఈ మధ్య కాలంలో ఫార్మా హోల్ సేల్ కంపెనీలలో కేవలం మూడు (అమెరిసోర్స్ బెర్జెన్ కార్ప్, కార్డిన హెల్త్, మెఖేసన్ కార్ప్) మార్కెట్ వాటా 2013 సం.లో 87 శాతంగా ఉన్నది. 2018 కి 95 శాతంకు పెరిగింది. 7400 కోట్ల డాలర్లు (రు.5.2 లక్షల కోట్లు) చెల్లించి బ్రిస్టల్ –మై ఏర్ కంపెనీ సెల్జీన్ కంపెనీ తనలో కలిపేసుకోవడం, జపాన్‌కు చెందిన టకేడ కంపెనీ 6400 కోట్ల డాలర్లను చెల్లించి షైర్ కంపెనీని కొనేయడం ఈ రంగంలోని అతి పెద్ద ఏకీకరణలు. 2014 సం.లో ఫైజర్ కంపెనీ ఆస్ట్రా జెనెకాను స్వాధీనం చేసుకోవాలనుకుంది. కానీ ఆస్ట్రాజెనెకానే అలెక్సియాన్ అనే కంపెనీని కొనే పనిలో వుంది.

ముగింపు

దేశాల మీద సామ్రాజ్యవాదం ఏవిధంగా పేటెంట్‌లను రుద్దుతుంది? కెనడా లాంటి అభివృద్ధి చెందిన దేశాలు కూడా తమ ప్రభుత్వ ఫార్మా కంపెనీలలో వాక్సిన్‌ను ఎందుకు ఉత్పత్తి చేసుకోలేక పోతున్నాయి? కెమికల్ కంపెనీల కాలుష్యాన్ని ఎందుకు నియంత్రించ లేక పోతున్నాయి? అత్యంత శక్తివంతమైన దేశమైన అమెరికా దేశ ప్రజలు ఔషధాల కోసం ఎందుకు 3 రెట్లు అధికంగా ధరలు చెల్లించాల్సి వస్తోంది? అమెరికా లోనూ, ఈ విపత్తు కాలంలో కూడా బడా ఫార్మా కంపెనీలు ఔషధాల ధరలను అసాధారణంగా ఎలా పెంచివేయగలిగాయి (ఇన్సులిన్ ధర 10 రెట్లు పెరిగింది)? పోలాండ్ లాంటి దేశం ప్రైవేటీకరణను ఎంద

ుకు ఆపలేక పోయింది? ఆధునిక సాంకేతికత, మానవ వనరులు ఉన్నప్పటికీ, భారతదేశం వాక్సిన్ ఉత్పత్తిని ప్రభుత్వ రంగంలో ఎందుకు చేయలేక పోతోంది? ఉన్న 9 ప్రభుత్వ ఫార్మా కంపెనీలలో ఉత్పత్తి చేసి కృత్రిమ కొరతను ఎందుకు నివారించలేకపోతోంది?

ఈ ప్రశ్నలకు జవాబులు దేశాల మీద రుద్దబడిన సామ్రాజ్యవాద అనుకూల నయా ఉదారవాద విధానాలలో ఉన్నాయి. నయా ఉదారవాదం అంటే ధరలమీద ప్రభుత్వ నియంత్రణ తొలగింపు; మార్కెట్ల నియంత్రణ తొలగింపుబీ వాణిజ్య అవరోధాల తగ్గింపు; ఆర్థిక వ్యవస్థలో ప్రభుత్వ ప్రభావాన్ని ముఖ్యంగా ప్రైవేటీకరణ, పొదుపు చర్యల ద్వారా తగ్గించడం, కార్పొరేట్ పన్నులతగ్గింపు, మెజారిటీ ప్రజల మీద పన్నులు పెంచడం. ఆనాడు ఐ.డి.పి.ఎల్.ని నాశనం చేసినప్పటి నుండి నిన్నటి పెట్రోల్, డీజిల్ డీ రెగ్యులేషన్, నేటి జిఎస్టిలు అన్నీ నయా ఉదారవాద విధానంలో భాగంగా వచ్చినవే. అంటే ప్రజలచేత, ప్రజల కోసం ఎన్నికయిన ప్రభుత్వాలు, ప్రజాప్రతినిధులు ఈ విధానాల ద్వారా మార్కెట్ లాభాల కోసం, పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ కోసం పనిచేయక తప్పదు. 'ప్రజాస్వామ్యం' బూర్జువా వర్గాల కోసం, పెట్టుబడిదారుల కోసం మాత్రమే పనిచేస్తుంది.

నయా ఉదారవాద విధానాల ప్రవేశాన్ని వ్యతిరేకించే ఏ ప్రభుత్వాన్నయినా సామ్రాజ్య వాదులు క్రూరంగా అణిచివేసి, వాళ్ళ స్థానంలో తమ కీలుబొమ్మలైన నియంతలను నియమించు కుంటారు. లాటిన్ అమెరికా దేశాలు, ఒకనాటి చిలీలో అలెండీ దీనికి ఒక గొప్ప ఉదాహరణలు. గాట్ ఒప్పందం తర్వాత భారతదేశంలో నయా ఉదారవాద విధానాలు దూకుడుగా ప్రవేశించడం మొదలైంది. 1991 స॥లో పి.వి.నరసింహారావు, మన్మోహన్‌సింగ్‌ల సారథ్యంలో ఉన్న కాంగ్రెస్ హయాంలో, 'నూతన ఆర్థిక విధానాలు' ఆమోదించాక అది అధికార విధానం అయింది. వెంటనే పటాటోపాల మధ్య అన్ని ప్రభుత్వ వ్యవస్థలను కుప్ప కూల్చడం మొదలైంది. ఐ.డి.పి.ఎల్ కూడా వాటిలో ఒకటి. ఐ.డి.పి.ఎల్ మరణం నుండే భారతదేశ ఫార్మా కంపెనీలలో అత్యధిక భాగం పురుడు పోసుకున్నాయి. కానీ అవి స్వతంత్రంగా వుండే వీలులేకుండా పోయింది. అవి ఒక్కసారి నిలదొక్కుకోగానే బడా ఫార్మా అంతర్జాతీయ చట్టాలు, పెట్టుబడులతో వాటిని కూల్చనారంభించాయి. శాంతా బయోటిక్ కంపెనీ ఛైర్మన్ అభీష్టానికి విరుద్ధంగా ఆ కంపెనీని సనోఫీ కొనుగోలు చేయడం దీనికి ఉదాహరణ! ప్రభుత్వాలు కానీ, జాతీయ బూర్జువాలు కానీ ఈ నయా ఉదారవాద విధానాలకు ఎదురు నిలవలేరని ఈ ఉదాహరణ బుజువుచేస్తుంది.

నయా ఉదారవాద విధానాలకు, సామ్రాజ్య వాదానికి వ్యతిరేకంగా ప్రజలు సాగించే ఐక్య, నిర్మాణాత్మక, ప్రభావశీల పోరాటాలు మాత్రమే దేశాల సార్వభౌమత్వాన్ని కాపాడుతాయి. అవి మాత్రమే ప్రజలను రకరకాల విపత్తులనుండి, పేదరికం నుండి రక్షించగలుగుతాయి.